

8.1.5 Řízení zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Fungování zařízení podle jasných pravidel, která umožňují konstruktivní komunikaci všech aktérů (vedení, pedagogové, zákonní zástupci) a jejich spoluúčast na chodu zařízení, prokázalo 74,1 % zařízení, u 18,5 % zařízení byly zjištěny nedostatky a u 3,7 % zařízení byla tato pravidla nefunkční, formální, popř. neumožňovala se na chodu zařízení podílet. Nedostatky v oblasti řízení školského zařízení byly zjištěny u 11,5 % hodnocených zařízení. Hlavní chyby, které ovlivňovaly bezproblémový chod zařízení, byly zjištěny v oblastech aplikace školních vzdělávacích programů směrem k aktérům vzdělávání (pedagogové, zákonní zástupci), většina z nich pak vyžadovala přepracování či doplnění. Nevhodně nastavená pravidla části zařízení pak svou formálností či nefunkčností neumožňovala účastníkům vzdělávání se podílet na jejím chodu. Vedení zařízení nedostatečně řídilo, kontrolovalo a vyhodnocovalo svoji práci včetně přijímání účinných opatření ve více než čtvrtině z nich, jedno zařízení bylo hodnoceno v této oblasti jako nevyhovující. O optimální materiální podmínky vzdělávání a o jejich účelné využívání usilovalo 84,6 % vedení zařízení. Téměř všechna vedení školských zařízení kladla důraz na svůj profesní rozvoj. Z kvantitativního zastoupení jednotlivých oblastí vzdělávání vedení zařízení vyplývá, že prohlubování znalostí v oblasti organizační, ekonomické a legislativní upřednostňovalo téměř 86 % vedení zařízení. I přes složité legislativní prostředí je pak v kontrastu s tímto zjištěním skutečnost, že pouze necelá čtvrtina se věnovala osobnostnímu rozvoji se zaměřením na výchovu a vzdělávání žáků a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, což by mělo být stěžejní.

Porušení právních předpisů byla zjištěna v 11 zařízeních, která pak ve stanovené lhůtě tyto nedostatky odstranila či přijala preventivní opatření. V oblasti porušení povinností ředitele školského zařízení byly zaznamenány prohřešky ve dvou případech, nedostatky byly také zjištěny v oblasti organizace výchovně-vzdělávací činnosti, dodržování práv a povinností dětí, v nedodržování podmínek pro zdravý vývoj dětí a prevenci rizikového chování.

Vedení všech navštívených zařízení splňovalo požadavky pro výkon funkce. Pracovní klima či atmosféra u významné části školských zařízení neumožňovaly kooperaci zainteresovaných osob. V 7,4 % zjištěný stav vyžadoval zlepšení nebo byl označen jako nevyhovující. Rizika byla také zjištěna u 22,2 % zařízení v oblasti řízení, vyhodnocování a přijímání účinných opatření.

Skutečnost, že téměř 75 % zařízení nemělo definovaný způsob přijímání a působení dobrovolníků, stážistů, externistů ve vztahu k umístěným dětem a provozu zařízení, představuje bezpečnostní riziko pro děti umístěné v zařízení.

Pouze šest navštívených zařízení mělo jasně vymezená pravidla a postupy k hodnocení cílů a kvality péče. Třetina zařízení neměla zpracované postupy výkonu péče pro všechny umístěné děti (ochranná výchova, výchovně léčebný režim atd.). Mezery v získání či vyhodnocení interní nebo externí zpětné vazby a nezatiženého pohledu na činnost zařízení vykazuje velká většina zařízení a tento nedostatek je pak více či méně limituje ve vlastním rozvoji.

Uvedená negativní zjištění byla spolu s nedostatky zjištěnými Českou školní inspekcí v minulých školních rocích jedněmi z podnětů zřizovatelů školských zařízení pro vyhlášení konkurzů na jejich ředitele.²⁷

8.1.6 Přijímání dětí do zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Přijímání dětí do zařízení bylo vždy realizováno na základě rozhodnutí soudu. Při přijímání a umísťování dětí zařízení postupovala za úzké spolupráce všech zúčastněných, zjištěné jednotlivé dílčí nedostatky pak neukazují na systémovou chybu či mezery v širším měřítku. V téměř 97 % všech kontrolovaných zařízení byly děti a osoby odpovědné za výchovu seznámeny s jejich povinnostmi, které vyplývají z pobytu dítěte v zařízení. Většina zaříze-

²⁷ V průběhu školního roku 2017/2018 se uskutečnilo 11 konkurzů na místo ředitele z hodnocených 28 zařízení, z toho v 8 případech byl do konkurzu přihlášen dosavadní ředitel a v 5 případech byl tento ředitel potvrzen pro následující období.

